

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

for FoodMan AS

Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til FoodMan AS oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå [her](#).

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer på basisnivå oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep ansvarlig næringsliv er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Det er den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (vår code of conduct) dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

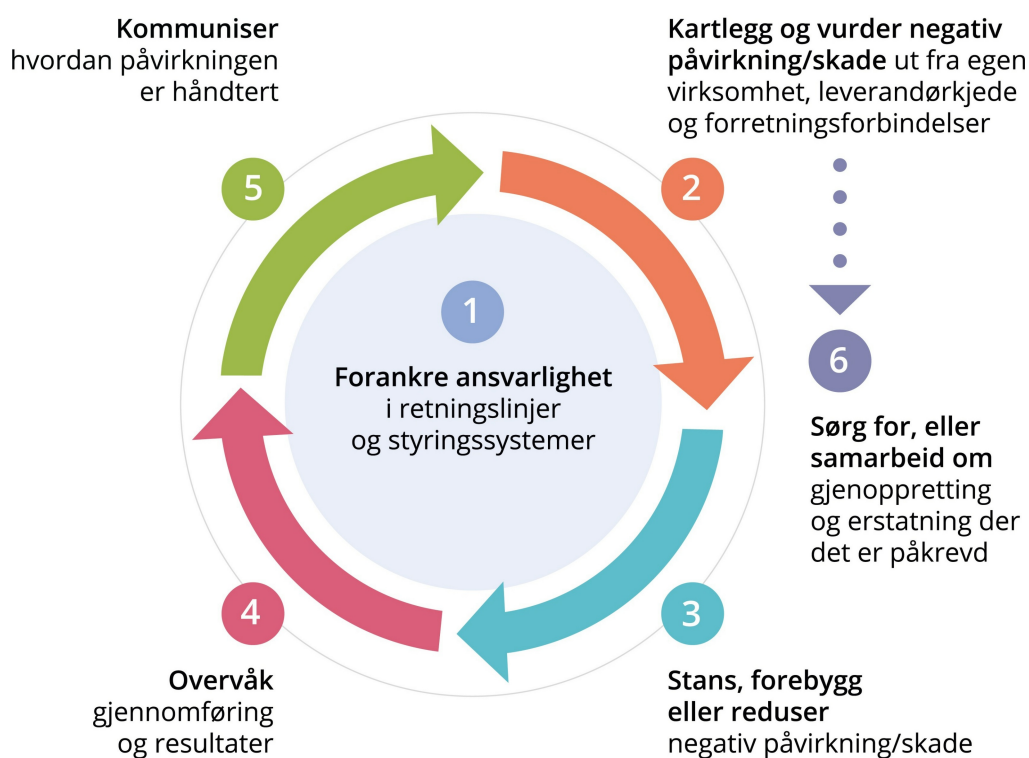
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Som produsent av nøtter, snacks og sjokolade vil import være en vesentlig del av vår hverdag. I dag er Asia og Sør-Amerika to av de viktigste samarbeidsområdene. Vi ser og forstår at arbeidsforholdene i områder vi har importert fra ikke i alle henseende er akseptable. Vi jobber imidlertid tett med de største samarbeidspartnerne, og yter en stor innsats for å ha en tilstrekkelig strukturell oppfølging.

Vi er opptatt av å hele tiden sette oss høyere mål om utvidet kunnskap, en bedre kartlegging og en raskere og mer offensiv arbeidsform. Dette vil gi oss forbedringer på de ønskede områdene. Utfordringene har vært mange. Siden vi har mange leverandører og ikke minst mange underleverandører, er det viktig for oss å møte dette offensivt, men samtidig i et tempo som gjør at vi opplever en reell og bærekraftig fremdrift.

I 2023 har vi flere mål vi jobber mot, men det mest spennende blir kanskje å grave enda dypere i verdikjeden på cashewnøtter. Dette prosjektet bygger på et aktsomhetsvurderingsprosjekt på cashewnøtter til norske dagligvarekjeder fra Vietnam i regi av Etisk handel Norge. Målet er å oppskalere programmet for opplæring av vietnamesiske cashewbønder i bærekraftige dyrkningsteknikker, miljøhåndtering og arbeidsstandarder.

Vi tok et aktivt valg da vi for noen år siden meldte oss inn i Etisk Handel Norge (EHN). Vi ønsket å forplikte oss til å bidra til en bærekraftig utvikling. Selv om det er tidsmessig krevende å avdekke hvor de største forbedringspotensialene ligger, ser vi at vi oppnår gode resultater når vi setter inn de rette ressursene. Prioriteringene de nærmeste årene vil være å informere, samarbeide og stille tydelige krav til alle samarbeidspartnere slik at vi sammen oppnår de målene vi setter oss. Erfaringen fra året som gikk viser at viljen våre leverandører har til å la seg etisk revidere og inngå Sedex medlemskap er stor. Det samme har viljen til å utlevere etterspurt informasjon og å spørre oss om bistand.

På denne måten vil vi være et trygt valg for våre kunder og leverandører.

" Vi tilfredsstillers aldri våre behov, uten å sikre at vi ikke ødelegger fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov. "

Petter Grunnan
Daglig Leder

Styrets signatur

Dokumentet er signert med Orgbrain eSign - en standard elektronisk signatur i samsvar med EU-forordning 910/2014 (eIDAS).

Petter Grunnan

Odd Arne Dalsegg

Jon Grunnan

Thorbjørn Grunnan

Tor Arne Mellbye

Aurskog, Norway
17.02.2023

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

FoodMan AS

Adresse hovedkontor

Myrfaret 6, 1930 Aurskog, Norge

Viktigste merker, produkter og tjenester

Snacks, nøtter, nøtte-/fruktblandinger, sprøstekt løk og sjokoladeprodukter.

Beskrivelse av bedriftens struktur

FoodMans organisasjon består av daglig leder som har hovedansvar for hele driften. Ledergruppen består av leder for økonomi og personal, leder for logistikk, produksjon og innkjøp, leder for prosjekt, bygning og automasjon og leder for kvalitet, produktutvikling og bærekraft. Ledergruppen har ansvar for at bærekraftig praksis utøves i alle avdelinger.

Driftsteknikere, skiftledere, lagerleder, planlegger, kvalitetskoordinator, kvalitet- og bærekraftkoordinator, produktutvikler og innkjøpssekretærer har ansvar for å etterleve våre rutiner i det praktiske arbeidet. Skiftledere har ansvar for produksjonsmedarbeidere. Lagerleder har ansvar for lagermedarbeidere. Teknisk leder har ansvar for driftsteknikere.

Leder for kvalitet, produktutvikling og bærekraft har hovedansvar for bærekraftig forretningspraksis og den daglige oppfølgingen utøves av kvalitet- og bærekraftkoordinator.

Vi produserer for en rekke dagligvarekjeder og industribedrifter i Norge og eksporterer blant annet til Sverige, England og Danmark.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

400 000 000

Antall ansatte

70

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering

Ingen store endringer

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Ingvild Wraalsen, kvalitet- og bærekraftkoordinator

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

ingvild.wraalsen@foodman.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

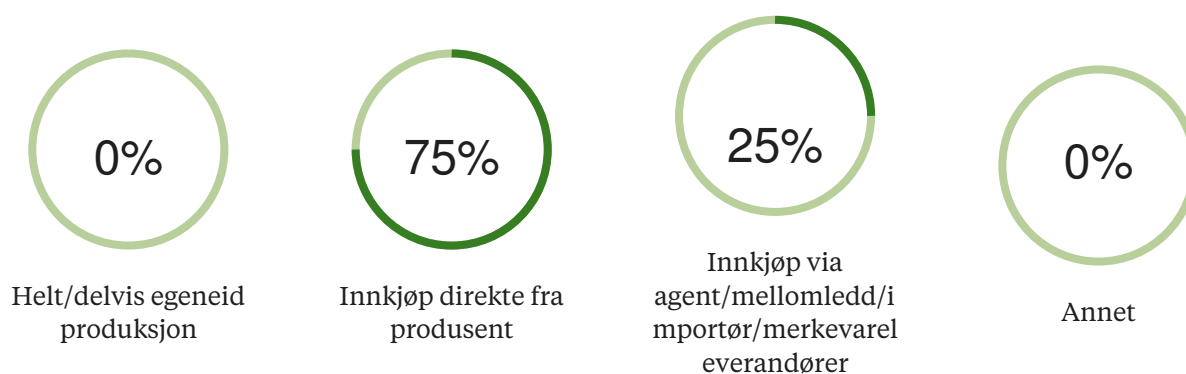
FoodMan AS etterstreber en åpen og transparent leverandørkjede. Det er verdifullt å inngå langvarige avtaler med våre leverandører for å oppnå et godt samarbeid og positiv utvikling i bransjen. Vi gjør vårt ytterste for å planlegge produksjon og innkjøp slik at vi ivaretar og sikrer en trygg og bærekraftig innkjøpspraksis.

Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

59

Kommentar til antall leverandører

Type innkjøp/ leverandørforhold

Noen av våre agenter kan ha flere underleverandører. Før innkjøp kan gjennomføres skal agentene videreformidle våre krav til underleverandørene som endel av godkjenningprosessen.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Sørøst-Asia :	10
Den europeiske union :	37
USA :	7
Sør-Amerika :	3
Sør-Afrika :	2

Gjennom vårt arbeid med leverandørgodkjenninger og prekvalifiseringer har vi mulighet til å bli kjent med, og skape gode relasjoner til våre gamle og nye leverandører. Det er viktig for oss å kartlegge nye leverandører tidlig og ha god oversikt.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

10 052

Antall produsenter dette er basert på

58

Antall arbeidere per produsent (kalkulert snitt)

174

Kommentar til antall arbeidere

Vi har hittil innhentet informasjon om antall arbeidere hos 58 av våre leverandører. Dette er innhentet gjennom vårt medlemskap i og knytninger til leverandører i Sedex-plattformen.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Peanøtter	Argentina
Cashewnøtter	Vest-Afrika Sørøst-Asia
Papaya	Thailand
Rosiner	Tyrkia
Mandler	USA
Øvrige nøtter (macadamia, pekan, hasselnøtter, paranøtter, valnøtter)	Bolivia USA Vest-Afrika Sørlige Afrika
Sjokolade	Vest-Afrika Den europeiske union
Løk	Norge Den europeiske union

Det er viktig for oss å oppnå langsiktige, forutsigbare og trygge relasjoner til våre leverandører. Vi etterstreber å hente råvarer fra land, leverandører og forretningsforbindelser vi kjenner godt fra før.

Vi velger leverandører med ekspertise innenfor egne råvarer. Vi opplever at å besøke leverandørene skaper gjensidig tillit og åpenhet. Jevnlig kontakt bidrar til å styrke personlige relasjoner som igjen bidrar til utviklingsmuligheter mellom oss og leverandørene

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Redusere risiko for negativ påvirkning for mennesker, miljø og samfunn hos leverandører som er lokalisert i land som scorer høyt på risiko i vår aktsomhetsvurdering.

Status: Vi har kartlagt råvareleverandørene våre. Basert på leverandørbesøk, dialog og krav har vi redusert risikobildet hos leverandører fra Vietnam og Argentina. Vi har også styrket kunnskapen og verktøyene vi bruker i egen risikovurdering. På denne måten blir det enklere å velge hvilke risikoer vi skal prioritere. Målet videreføres.

2

Mål: Redusere matsvinn fra produksjon med 50%

Status: Vi reduserte vår andel av matsvinn med 30% i 2022 og målet om 50% reduksjon av matsvinn fortsetter.

3

Mål:

Status:

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Redusere risiko for negativ påvirkning for mennesker, miljø og samfunn hos leverandører som er lokalisert i land som scorer høyt på risiko i vår aktsomhetsvurdering.

2

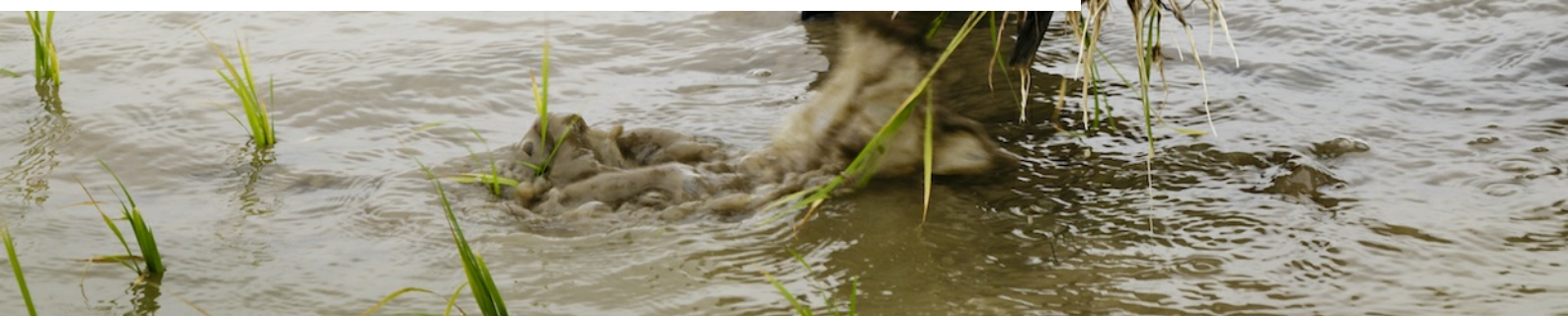
Redusere matsvinn fra produksjon med 50%

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://foodman.no/b%c3%a6rekraft>

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, miljø og klima?

FoodMan AS er en samfunnsansvarlig bedrift og fokuserer på bedring av arbeids- og miljøforhold i sin leverandørkjede. Vi skal levere varer av god kvalitet som er fremskaffet på en måte som ivaretar våre krav til gode arbeids- og miljøforhold. Vi baserer arbeidet vårt på Etisk Handel Norges etiske retningslinjer for innkjøp og vi rapporterer årlig om vårt arbeid, våre utfordringer og vår fremgang.

Vi tilfredsstiller aldri våre behov, uten å sikre at vi ikke ødelegger fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Vi har jobbet mye med egne prosedyrer og retningslinjer for bærekraftig praksis i 2022. Dette er noen av våre viktigste styringsdokumenter som skal sikre fremdrift og kontinuerlig forbedring av alle våre prosesser. Vår kontrollplan og sammenhengende årsplan hjelper oss å kontrollere, verifisere og forbedre vårt arbeid. For å avdekke eventuelle avvik og sette inn påfølgende tiltak for forbedring gjennomfører vi flere interne revisjoner gjennom året.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

Aktsomhetsvurderinger utføres av kvalitet- og bærekraftskordinator sammen med andre støttefunksjoner som f.eks produktutviklingsteam og innkjøpsavdeling. Aktsomhetsvurderinger er på agenda på ledermøter minst to ganger i året. På disse ledermøtene tar man opp status på bærekraftsarbeidet og eventuelle relevante teamer blir diskutert i gruppen.

Våre mål og handlingsplaner blir utviklet på området der vi ser at risiko er høyest, samtidig som vi jobber med generelle krav til alle leverandører. Kvalitet- og bærekraftskordinator rapporterer til CPO som er medlem i ledergruppen og rapporterer til styret.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

CPO og Kvalitet- og bærekraftskordinator skal forhåndsgodkjenne alle nye innkjøp og/eller nye leverandører av råvarer. Krav til leverandører og leverandørevalueringprosessen danner grunnlag for den overordnede aktsomhetsvurderingen.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Via våre internrevisjoner avdekker vi om kompetanseheving er nødvendig. Vi har god tilgang til kurs, webinarer og materiell via våre medlemskap og samarbeidspartnere.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Vår bærekraftspolitikk beskriver vårt overordnede arbeid. Ansvar er fordelt og årlig aktivitetsplan er etablert. Vi har styrket flere avdelinger for å sikre fremdrift og utvikling. Vi har blant annet etablert en miljøgruppe som følger opp og iverksetter eventuelle tiltak der det er nødvendig. Vi har også fått en ekstra ressurs innen produktutvikling som bidrar med å prekvalifisere nye leverandører og råvarer.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Kvalitet- og bærekraftskoordinator gjennomfører internrevisjoner med de forskjellige avdelingene for å avdekke avvik og analysere trender. Dette rapporteres til CPO som sitter i ledergruppen og er med på styremøter. Våre mål vedtas i ledelsen og alle ledere har ansvar for at sin avdeling jobber mot våre hovedmål innenfor bærekraftig praksis.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Ved avtaleinngåelse eller innkjøpsforespørsel kommuniseres vår bærekraftspolitikk og våre krav til leverandør. FoodMans Code of Conduct signeres.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Året 2022 har vi brukt til kompetanseheving og implementering av nye prosedyrer og retningslinjer innad i organisasjonen. Vi har også videreutviklet eksisterende prosedyrer.

Vi har spisset leverandørkrav basert på de nye og oppdaterte prosedyrene.

Vi har testet flere gode verktøy og plattformer for å kartlegge risiko og har kommet frem til hvilke løsninger vi vil ha med oss videre. Vi vet at gode metoder og interne retningslinjer er nødvendig for å jobbe med relevant risikoreduering i leverandørkjeden.

Vi reduserte matsvinn i vår produksjon med 30% fra 2021. Vi strekkes oss mot å bli enda bedre på dette og ser at det er hensiktsmessig å bringe svinnreduksjon inn på agenda i alle forbedrings- og effektiviseringsprosjekter. Vi skal jobbe tverrfaglig og målrettet i kampen mot matsvinn og forstår at dette vil kreve kreative løsninger og nytenkning. I forbindelse med dette er flere relevante avdelinger forsterket og kompetanse hevet for å sikre fremdrift, oppfølging og bærekraftige resultater i alt vi foretar oss.

I 2022 etablerte vi og startet rapportering av vårt klimaregnskap, i første omgang scope 1 og 2, vi har også startet registrering innenfor scope 3. Dette arbeidet vil fortsette i 2023 og vi skal øke kompetanse også her.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Det er høy risiko knyttet til arbeidsforhold i Cashewnøtt-industrien i Vietnam	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid	Vietnam
Det er høy risiko for at arbeidere ikke kan fagorganisere seg, har lite rettigheter og dårlige arbeidsforhold i Argentina	Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid	Argentina
Det er høy risiko for barnearbeid, dårlig arbeidsforhold og diskriminering av arbeidere i Thailand	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid	Thailand

Arbeidet med våre prioriterte leverandører i Vietnam, Argentina og Thailand har fortsatt i 2022. Vi har jobbet med å styrke relasjoner, samarbeid og utvikling hos våre leverandører.

Vi har aktivt deltatt i Etisk Handel Norges cashewprosjekt i Vietnam, dette fortsetter å være i fokus i 2023. Vi har planlagt leverandørbesøk i Vietnam og videre bidrag i EHN-prosjektets aktiviteter fremover.

Vi har planlagt leverandørbesøk til Thailand, dette for å styrke relasjoner og lære hvordan prosessene på

fabrikkene foregår. Det er viktig for oss å vite hvilke prosesser vi er involvert i og forstå risikobildet enda bedre. Vi har erfart at å besøke leverandørene der de opererer gir oss flere muligheter til kunnskap og utvikling.

Vi har bidratt til og vært tilstede på SMETA revisjon i Argentina, dette for å øke kompetanse og hjelpe leverandøren å leve opp til våre leverandørkrav. Vi vil jobbe videre med å utvikle våre aktsomhetsvurderinger basert på SMETA rapporter og SEDEX informasjon

---

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Vår prosess for aktsomhetsvurdering er evaluert og redigert i 2022. Vi erfarer at det kan være noe vanskelig å finne god informasjon om risiko, men at tett dialog, åpenhet og gode verktøy er viktig for å klare å tegne et så riktig risikobilde som mulig.

Vi ser store fordeler ved å, i tillegg til dialog, bruke Sedex-plattform og tilhørende SMETA rapporter aktivt for å kunne kartlegge hvordan risiko blir håndtert hos den enkelte leverandør. Ved å bidra i relevante revisjoner, bransjesamarbeid og prosjekter vil flere kunne få et bedre innblikk i risikosituasjonen i en bransje eller land, vi bruker dette til å øke kunnskap og styrke våre krav, rutiner og dialog med leverandørene.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Innsatsfaktorer som produseres utenfor spesifikasjon kan føre til ekstra belastning på ansatte, mer transport, tilleggsproduksjoner og unødvendig avfall. I slike tilfeller vil vi belaste verdikjeden unødvendig mye.

Vi erfarer at en effektiv avvikshåndtering med rask involvering av leverandør er viktig for å redusere generell negativ påvirkning hvis vi mottar innsatsfaktorer utenfor spesifikasjon. Vi erkjenner at vi som kunde har et ansvar i å fremlegge relevant informasjon til leverandørene, slik at de raskt kan rette opp feil og unngå å ubevisst produsere varer som er omfattet av samme feil flere ganger.

For å sikre at vi handler på ansvarlig måte som belaster verdikjeden minst mulig vil vi gjennomføre leverandørsamtaler, standardisere rutiner og vår håndtering, slik at vi opptrer som profesjonelle og forbedringsmotiverte mot våre leverandører.

A woman in a blue lab coat and cap is shown in profile, looking down at a piece of equipment in a laboratory setting. Other people in similar attire are visible in the background, working at their stations. The scene is brightly lit with overhead fluorescent lights.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Det er høy risiko knyttet til arbeidsforhold i Cashewnøtt-industrien i Vietnam
Overordnet mål :	Avdekke hvorvidt det finnes utfordringer knyttet til arbeidsforhold og arbeidernes rettigheter hos våre cashewnøttleverandører i Vietnam. Hvis vi finner slike utfordringer, vil vi bidra til å bedre arbeidsforhold hos disse leverandørene.
Status :	Igangsatt, fortsetter
Mål i rapporteringsåret :	Knytte oss til alle cashewleverandører i SEDEX basen og innhente revisjonsrapporter og CAP.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Vi har knyttet oss til leverandørene i SEDEX og innhentet SMETA rapporter, vi har begynt å se på rapporter og oppfølging av avvik. Utfra dette har vi utviklet våre interne prosedyrer for leverandørevaluering og aktsomhetsvurderinger. Vi bidrar i EHNs cashewprosjekt i Vietnam og støtter opp under prosjektaktiviteter.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsette å analysere leverandørenes SMETA rapporter og bruke informasjonen vi finner til å justere risiko. Vi skal også øke kompetanse i forbindelse med hensiktsmessig bruk av SEDEX . Vi skal på leverandørbesøk i 2023 og fortsette å aktivt bidra i EHN cashewprosjekt i Vietnam og prosjektets aktiviteter.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Det er høy risiko for at arbeidere ikke kan fagorganisere seg, har lite rettigheter og dårlige arbeidsforhold i Argentina
Overordnet mål :	Avdekke hvorvidt det finnes utfordringer knyttet til fagforeningsfrihet, arbeidernes rettigheter og arbeidsforhold hos våre leverandører i Argentina. Hvis vi finner slike utfordringer, vil vi bidra til tilfredsstillende arbeidsforhold hos disse leverandørene.
Status :	Igangsatt, fortsetter
Mål i rapporteringsåret :	Alle våre leverandører i Argentina har gjennomgått eller skal gjennomgå en SMETA revisjon. Vi arbeider med å kartlegge risiko på leverandørnivå.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Vi har sammen med utvalgt leverandør bidratt til gjennomføring av SMETA revisjon, ved å være med på revisjonen har vi lært mye. Vi har gjennomført leverandørbesøk og økt vår kompetanse innenfor bransje og land.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsette å analysere leverandørenes SMETA rapporter og bruke informasjonen vi finner til å justere risiko. Vi skal også øke kompetanse i forbindelse med hensiktsmessig bruk av SEDEX .

Prioritert negativ påvirkning/skade	Det er høy risiko for barnarbeid, dårlig arbeidsforhold og diskriminering av arbeidere i Thailand
Overordnet mål :	Avdekke hvorvidt det finnes utfordringer knyttet til barnarbeid, arbeidernes rettigheter og arbeidsforhold hos våre leverandører i Thailand. Hvis vi finner slike utfordringer, vil vi bidra til tilfredsstillende arbeidsforhold hos disse leverandørene.
Status :	Igangsatt, fortsetter
Mål i rapporteringsåret :	Evaluere aktsomhetsvurdering av våre prosesser i Thailand. Fastsette våre neste steg mot forbedring i leverandørkjeden. Vi skal knytte oss til alle leverandører i SEDEX basen og innhente SMETA rapporter.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Vi har knyttet oss til våre leverandører i Thailand i SEDEX basen og innhentet SMETA revisjonsrapporter.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsette å analysere leverandørenes SMETA rapporter og bruke informasjonen vi finner til å justere risiko. Vi skal også øke kompetanse i forbindelse med hensiktsmessig bruk av SEDEX. Vi vil vurdere muligheten til å gjennomføre leverandørbesøk i Thailand i løpet av 2023.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Aktsomhetsvurdering er noe av det viktigste vi gjør for å kunne prioritere de områder vi har høyest risiko for negativ påvirkning. Vi skal holde aktsomhetsvurderingene våre levende og erkjenner at dette er en viktig men ressurskrevende jobb. Det kreves et nødvendig fokus, nysgjerrighet og et felles ønske om utvikling og økt kunnskap, da dette danner grunnlaget for videre risikoreducerende arbeid.

I vår produksjon og på vårt lager blir matsvinn nøye registrert og evaluert, vi reduserte vårt matsvinn med 30% i 2022. Her kan vi bli enda bedre!

Vi vet at et ansvarlig, effektivt forbruk vil minske vår belastning i leverandørkjeden. Vi har mål om å halvere matsvinnet år for år og jobber alltid mot vår nullvisjon i kampen mot matsvinn. Hvis et produkt ikke oppfyller krav som salgbar vare, skal det alltid vurderes donert. Utover dette blir vårt matavfall levert som dyrefor der det er hensiktsmessig.

En smart produksjonsplanlegging er helt elementært for å kunne oppnå en så lite ressurskrevende produksjon som mulig, men det kan være vanskelig å få til i praksis. Vi etterstreber alltid å gjennomføre våre produksjoner på en måte som ivaretar våre ansatte, leverandører, innsatsfaktorer og kunder. Derfor ser vi det som viktig å evaluere de gangene vi mislykkes for å lære av våre feil og heve oss for hver dag som går. Vi vil alltid jobbe for å ha en god planlegging, og jobber tverrfaglig for både å utfordre og utvikle våre rutiner innenfor gitte regelverk.

Sortering av produksjonsavfall som treverk, papp, plastfolie og annet vil bidra til at vårt avfall blir brukt til noe nyttig. Vi jobber mot sirkulær forbruks- og avfallshåndtering og er i stadig utvikling hva gjelder pakkemateriale og avfallsreduksjon.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

I 2022 startet vi arbeidet med å utvikle eget klimaregnskap. Vi har registrert tall for scope 1 og 2. Det er satt i gang tiltak for å redusere utslipp ved å redusere energiforbruk og få på plass en fornybar energikilde.

I slutten av året begynte vi å jobbe med scope 3, dette viser seg å være omfattende men verdifullt arbeid. For å kunne sette inn de mest hensiktsmessige reduserende tiltakene ser vi at vi må vite hvor "skoen trykker" hardest, derfor skal vi utvikle scope 3 videre i 2023 og ser store fordeler med dette. Klimaregnskapet presenteres i ledergruppen og ved jevne mellomrom for styret.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Før innkjøp kan gjennomføres skal nye leverandører gjennom en leverandørevaluering. I dette steget blir relevante undersøkelser gjort og vi mottar en vareprøve som går videre til vår prekvalifiseringsprosess. Hvis leverandøren og råvaren oppfyller våre krav kan innkjøp gjennomføres, og eventuelle lengre kontrakter skrives med leverandøren. I disse kontraktene avtales leveringsdatoer og priser i henhold til de krav som stilles. Gjennom våre krav til leverandøren kan vi få tilgang til rapporter og dokumentasjon på hvordan risiko håndteres og danne oss et bilde av hvilke utfordringer leverandørene har. Vi vil da kunne tilpasse kontrakter i henhold til innspill fra leverandøren og informasjon vi får. Vi oppfordrer alltid til dialog og jobber med å oppnå tillit og nære relasjoner for å skape en arena for positiv utvikling.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Vi oppfordrer alltid våre leverandører til å bli medlemmer i SEDEX. Vi ønsker å knytte kontakt med leverandøren våre i plattformen, da vi ser at dette styrker vår aktsomhetsvurdering. De leverandørene som er SEDEX medlemmer kan også gjennomføre SMETA revisjoner som bidrar til å øke egen kompetanse innen leverandørkjeden. I enkelte land, som f.eks Argentina, Vietnam og Thailand stiller vi krav til at leverandøren skal ha gjennomført en SMETA revisjon.

Vi er FSSC 22000, Rainforest Alliance og Debio sertifisert.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

FoodMan anerkjenner at fri fagorganisering, kollektive forhandlinger og arbeiderrepresentasjon er viktig for å ivareta arbeidernes rettigheter og for å heve arbeidsstandard hos enhver bedrift.

Vi presenterer informasjon om de ansattes fagforeningsordning til nyansatte gjennom vårt opplæringsprogram. Til våre leverandører formidles dette gjennom FoodMans Code of Conduct.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Det er viktig for oss at våre leverandører har god kunnskap og kjennskap til bærekraftig praksis. Vi anerkjenner at våre leverandører er eksperter på sine felt og dette skal vi lære av. Vi hever vår egen kompetanse via dialog, leverandørbesøk og dokumentasjonsstudier. Det er viktig å vise ydmykhet, interesse og nysgjerrighet, samtidig som vi er tydelige på våre forventninger og krav. Da kan vi oppnå en trygg arena for læring og kompetanseheving både hos oss og hos leverandøren. Det skal aldri være vanskelig å ta kontakt med oss og vi forventer det samme fra våre leverandører.

I forbindelse med våre bidrag i bransjeprojekter støtter vi opp om kompetanseheving og vi vil alltid oppfordre våre samarbeidspartnere til å delta i prosjektaktiviteter som er relevante for dem.

For at våre leverandører skal kunne leve opp til våre krav vil vi alltid kunne vurdere bruk av incentiver som lange kontrakter, bidrag til utvikling eller annet. Vi ønsker å investere i våre leverandører på flere måter.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Vår bærekraftspolitikk beskriver at alle former for bestikkelser og korrupsjon ikke tillates.

Forbudet om bestikkelser og korrupsjon er også med i alle arbeidskontrakter.

Som en del av vår aktsomhetsvurdering ser vi på risiko knyttet til korrupsjon og bestikkelser. Leverandører skal signere vår Code of Conduct, hvor punkt 12 beskriver våre krav og forventninger mot korrupsjon og bestikkelser.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø

I 2022 erfarte vi at for å komme oss videre i vårt arbeid med å redusere negativ påvirkning i vår verdikjede måtte vi utvikle et godt system for oppfølging og fremdrift. Vi utviklet vår hovedprosedyre for hvordan vi skal jobbe med bærekraft i alle prosesser. Vi har fått på plass nye hjelpemidler, årsplan, møtekalender og system for evaluering og verifisering av våre aktiviteter. Nå som dette er på plass vil vi kunne avdekke avvik eller brudd på egne prosedyrer, samt sette inn tiltak for forbedring på en mer systematisk måte.

Forankring og ansvarsfordeling er gjennomført, flere avdelinger er styrket og vi vil kunne jobbe på en mer hensiktsmessig måte fremover.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåking av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Kvalitet- og bærekraftkoordinator har ansvar for å følge opp at leverandører tilfredsstiller våre krav, følge opp revisjonsrapporter og korrigerende tiltak.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Etiske revisjonsrapporter avdekker eventuelle avvik med revisor-verifiserte korrigerende tiltak. Resultatene fra rapportene brukes til å videreutvikle vår aktsomhetsvurdering, våre krav, samt forventninger til den enkelte leverandør.

Vi ser at medlemskap i Etisk Handel Norge, Grønt Punkt, Debio, Rainforest Alliance og SEDEX vil gi oss støtte og kompetanse til å gjennomføre gode aktsomhetsvurderinger som igjen hjelper oss å prioritere de områdene hvor risikoen vurderes som høyest.

Vårt fokus og vår utvikling påvirker alle våre samarbeidspartnere, og vi erfarer at samarbeid er den beste måten å redusere negativ påvirkning på.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Hvis vi avdekker at vi har påvirket/påvirker vår verdikjede negativt gjennom våre prosesser vil vi alltid starte dialog med aktuelle interessenter. I all hovedsak har dette til nå dreid seg om leverandører og interne interessenter innad i bedriften. I ekstra alvorlige tilfeller vil vi alltid kontakte Etisk Handel Norge for støtte og veiledning.

Vi gjennomfører status- og oppfølgingsmøter med de involverte interessenter om forbedringstiltak og verifisering av disse.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

I forbindelse med vårt medlemskap i Etisk Handel Norge har vi forpliktet oss til å rapportere årlig om vår kartlegging og håndtering av negativ påvirkning eller skade på mennesker, miljø og samfunn.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Vi er kjent med Åpenhetsloven og den er gjennomgått på ledernivå og i bærekraftsteamet. Kvalitet- og bærekraftskoordinator håndterer slike henvendelser fra kunder og forbrukere i samråd med CPO. Som EMV produsent er vår viktigste oppgave å støtte og informere våre kunder slik at de er i stand til å svare på henvendelser de mottar fra forbrukere. I de tilfeller vi mottar direkte henvendelser fra forbrukere, vil vi alltid etterstrebe en ryddig prosess i henhold til gjeldende lovverk.

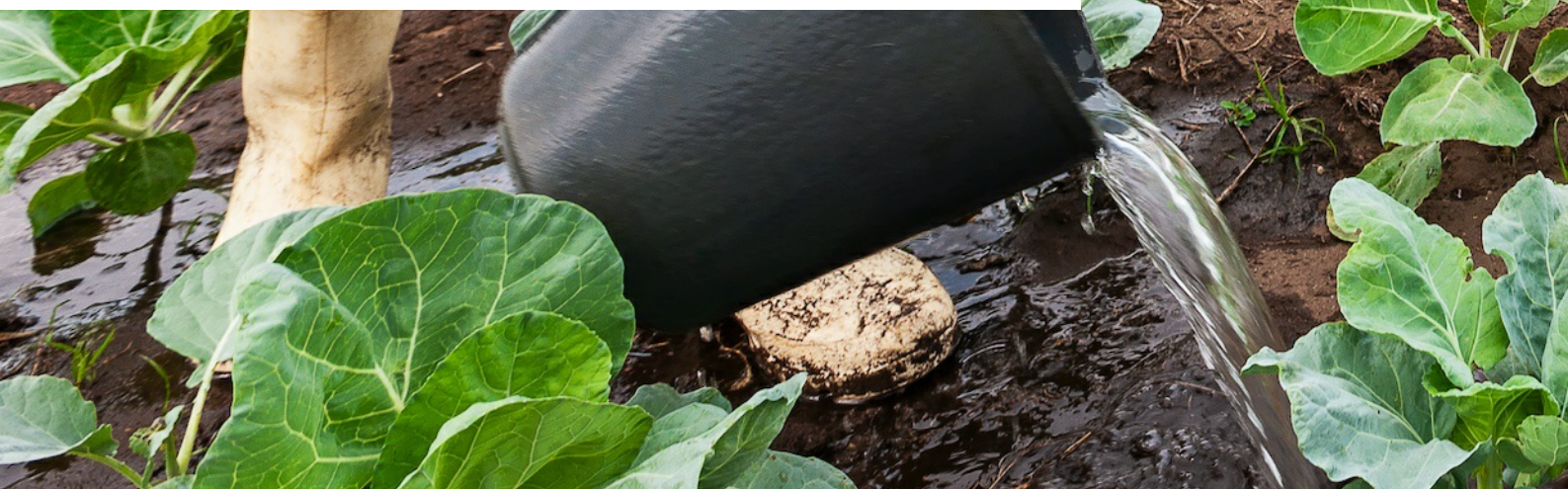

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Vi vil ved hvert enkelt tilfelle avklare ansvar for gjenoppretting med relevante interessenter. Dette er en del av vår rutine.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Det har ikke oppstått konkrete tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Internt blir alle nyansatte informert om de ansattes fagforeningsklubb. Interne prosedyrer er tilgjengelig for alle ansatte i vårt produksjonssystem.

Vi kan kontaktes på epost, Facebook eller i brevform for alle som ønsker det. Vårt firmanavn står oppført på baksiden av de fleste produktene vi produserer. Våre kunder kontakter oss i henhold til egne rutiner. Vi har faste ansvarsområder internt for å sikre rask og korrekt håndtering av de ulike henvendelsene vi får.

Vi jobber med tett dialog, åpenhet i hele verdikjeden og tydeliggjør våre forventninger gjennom vår Code of Conduct. Vi har utarbeidet en sjekkliste som iverksettes ved alvorlig negativ påvirkning. Her er mekanismer listet opp. Sjekklisten er ment som et støtteverktøy hvis alvorlige hendelser avdekkes.

Vi vil kontakte Etisk Handel Norge om vi trenger hjelp med å håndtere denne typen hendelser.

Kontaktinformasjon:

FoodMan AS

Ingvild Wraalsen, kvalitet- og bærekraftkoordinator

ingvild.wraalsen@foodman.no